

پرسش و پاسخ

« حیوانات این موزه را چه کسی تاکسیدرمی کرده است؟ »

تاکسیدرمی ۷۰ درصد حیوانات این موزه را استاد مسلم و پدر علم تاکسیدرمی کشور، آقای نوری تاجبخش، انجام داده اند. آقای تاجبخش پیش از انقلاب در ایران تاکسیدرمی انجام می داده و دوره آموزشی این کار را در مؤسسه معروف «جونز برادرز» در آمریکا دیده است. این استاد به دلیل استعداد ویژه در این کار ۷ مدال جهانی در عرصه تاکسیدرمی دنیا کسب کرده است.

« از تاکسیدرمیست های دیگر این موزه بفرمایید؟ »

استاد تاکسیدرمی شاهرخ انزان پور در مشهد، ایزد عقایی در تهران، صفر حیم نیادر کرج، احسان خلیق در مشهد و داوود طباطبایی در تهران از دیگر عزیزانی هستند که برای تاکسیدرمی حیوانات ایرانی این موزه زحمت کشیده اند.

« آشنایی شما با آقای رشید جمشید، استاد طبیعت شناسی ایران »

و بنیان گذار پارک ملی «تندوره» به چه زمانی بازمی گردد؟
دوستی بنده و ایشان به ۲۰ سال پیش برمی گردد. ایشان استاد طبیعت شناسی ایران و بنیان گذار پارک ملی «تندوره» در سال ۱۳۴۸، و انسان سرشناسی هستند. پس از انقلاب به خارج از کشور سفر کردند و من نمی دانستم تکلیف شکارهای پیش از انقلاب ایشان چه شده است. سال ها بعد از طریق برادر ایشان با این استاد طبیعت در ایران صحبت کردم و متوجه شدم ایشان حیوانات تاکسیدرمی شده خود را در موزه ای شخصی نگه داری می کنند. از ایشان خواستم حیوانات را در اختیار باغ موزه «وکیل آباد» بگذارند. ایشان پس از چند سال مذاکره و در مقابل مبلغ قابل توجهی، حیوانات را در اختیار ما گذاشتند.

« از ماجرای سال ۴۸ و بنیان گذاری پارک «تندوره» بگوئید؟ »

در همان سال، آقای رشید جمشید برای شکار به درگز سفر کردند. او در این سفر قابلیت های محدوده مسیر درگز را از لحاظ گیاهی و جانوری و توپوگرافی، بررسی کردند. آقای جمشید به این دلیل که در مقام ریاست اداره «شکار بانی» استان خراسان بود، با تلاش هایی که انجام داد توانست این محدوده را با عنوان «پارک ملی» نامگذاری کند.

« از خاطرات دیگر تان با مر حوم همایون صادقی نایینی بگوئید؟ »

همایون مرد بزرگی بود. در همان دوسالی که مدیر پارک ملی «تندوره» بود، کارهای خاصی انجام داد. یکی از خاطراتم مربوط به زمانی می شود که همراه او می خواستیم آب چشمه شکرآب را به قسمت های کم آب پارک «تندوره» برسانیم؛ مسافتی در حدود ۱۳ کیلومتر؛ این اقدام او سبب شد حیات وحش در این پارک ملی تکثیر شود و هر جایی که آب رسید گونه های خاصی از حیوانات نیز در آن زاد و ولد کردند. اگر امروز در این پارک ۴۰ قلاده پلنگ، طبق آمار رسمی، پیدا می شود به دلیل همت و خدماتی است که او در سه سال که مدیر اینجا بود، برای این پارک انجام داد.

« گویا آلبوم عکسی هم از صحنه های بکر طبیعت در زمانی که برای شکار می رفتید، گردآوری کرده اید. در باره آن توضیح می دهید؟ »

بله. مجموعه عکسی است از زمانی که پروانه شکار داشتم. تصاویری از یک سری حیوانات در طبیعت که از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۹۲، زمانی که شکار آزاد بود، تهیه کردم. تصاویری از شاخ بلند پیرترین حیوانات طبیعت، تصویر دودین حیوانات وحشی و صحنه هایی مانند یک گله «بز وحشی» و تصاویر ناب دیگر از لحظات زیست حیوانات در فضای بکر طبیعت.

« علاقه و انجام کار فرهنگی »

افتتاح این مکان برای امیر حامد عربیان و خانواده اش، صرفاً علاقه به حیات وحش و اشتیاق به کار فرهنگی است. او می گوید: «این مکان، جایی دور از دید همه است و مخاطب بسیاری ندارد و به تبع صرفه اقتصادی نیز برای ما ندارد، ولی علاقه شخصی و اشتیاق انجام کار فرهنگی تا امروز ما را پای کار نگه داشته است. این مکان بیشتر جنبه علمی و آموزشی دارد و مدارس بسیاری برای بازدید در خواست می دهند. در دهه ولایت نیز روزی ۴۰۰ زائر از این موزه، به صورت رایگان بازدید کردند. در تابستان و پیک کاری، روزی ۵۰ تا ۲۵۰ بازدیدکننده داریم که البته در برخی اوقات مانند ۱۳ فروردین که مردم بسیاری به طبیعت باغ «وکیل آباد» می آیند حدود ۷۰۰ نفر در همان روز، بازدیدکننده داشته ایم. در این مکان سازوکار این گونه است که علاوه بر توضیح راهنماهای موزه درباره حیوانات و اقلیم آن ها، کتابچه راهنمایی نیز برای ارتقای سطح دانش مردم در خصوص حیات وحش وجود دارد.»

« سیستم هوشمند اطلاع رسانی »

«به زودی قصد داریم از وسایل سمعی و بصری دیگری نیز در این موزه استفاده کنیم. قرار است سیستمی هوشمند را راه اندازی کنیم که اطلاعات حیوانات را با کلیک بر روی گوشی موبایل به بازدیدکنندگان ارائه دهد. هم اکنون دنبال تأمین هزینه های لازم برای راه اندازی این وسیله هستیم تا به پژوهشگر و محققان طبیعت و حتی افراد عادی این امکان را بدهیم که در کنار دیدن حیوانات، اطلاعات مفیدی از حیوانات و حیات وحش کسب کنند.»

« یک روز در پارک ملی «تندوره» »

سال ۱۳۷۴ بود که دوستم، مر حوم همایون صادقی نایینی، به ریاست پارک «تندوره» شهرستان «درگز» منصوب شد. این پارک به دلیل قابلیت های زیاد جانوری و گیاهی در استان خراسان و در کشور معروف است. من بسیار علاقه داشتم آن محل را از نزدیک ببینم. این شد که سفری ترتیب دادم تا علاوه بر تازه کردن دیدار با دوستان، از پارک جنگلی «تندوره» هم دیدن کنم. به مقصد که رسیدم به همراه دو تن از محیط بانان خبره، عازم دره «چهل میر» شدیم. از محیط بانان خواستم شکارها را به من نشان دهند. آن ها من را به نزدیک ترین محل سکونت گله کل ها و بزها بردند. صحنه های بسیار زیبایی از زندگی حیوانات در آن فضای طبیعی بکر دیدیم. خاطره دیدن آن کل ها و بزها که در حاله ای از مه و برف، بر صخره ها بالا و پایین می رفتند، زیباترین خاطره من از طبیعت است.

شاخ دار نیز بر دیوارها نصب است.

« علاقه ام به محیط زیست من را به این وادی کشاند »

امیر حامد عربیان از علاقه اش به طبیعت و محیط زیست می گوید، حیات وحشی که روزها و ماه ها و سال ها در کوهستان های صعب العبور و برفی اش برای شکار گونه های پیر حیوانات، همراه با محیط بانان می شد تا حیوانات مستی را که حضورشان در چرخه طبیعت مانع زاد و ولد حیوانات جوان تر می شود شکار کند: «خراسان شروع کار ما بود. نخستین حیوانی که شکار کردیم، «فوج اوریل» بود که از کوه های نیشابور شکار شد. بعد از آن «بز کوهی» شکار کردیم که آن هم گونه ای متعلق به خراسان بود. پس از آن راهی کوهستان های کشور شدیم تا گونه های مختلف حیوانات را شکار کنیم. این کار را از همان ابتدا برای راه اندازی موزه انجام می دادم؛ زیرا مادر مشهد موزه حیات وحش نداشتیم و تنها موزه ای که در مشهد است در سازمان حفاظت محیط زیست قرار دارد که زمان بازدید آن در وقت اداری پیش بینی شده است. در ضمن، بسیاری از گونه هایی که در موزه «وکیل آباد» هست، در این مجموعه وجود ندارد.»

« نخستین موزه خصوصی تاکسیدرمی »

این موزه نخستین موزه تاکسیدرمی خصوصی ایران است که بر روی حیوانات آن مانند «خرس گریزی»، «ببر مازندران» و «کلکسیون کامل بز وحشی» و «میش راهیج موزه ای در کشور و خاورمیانه ندارد. اینجا سه گونه «بز مار خور» وجود دارد که در هیچ کدام از موزه های شبیه آن ها یافت نمی شود: «در این فضا که حدود ۲۵۰ متر مربع است، ۲۰۰ گونه حیوان را جاداده ایم که گونه های بومی استان خراسان در آن کامل هستند. ۷۰ درصد از گونه های بومی ایران را داریم. ۴۰ درصد گونه های دنیا را نیز در این فضا جاداده ایم. به علاوه اینکه در میان مجموعه های تخصصی فوج های وحشی جهان، ما کامل ترین موزه آسیا را داریم.»

« قول شورای شهر برای مهیاشدن فضایی مناسبتر »

«در حال حاضر حیوانات این موزه در فضایی محدود قرار داده شده اند. مراقبت از این حیوانات تاکسیدرمی شده به شرایط خاص دمایی و نوری نیاز دارد. پرندگان باید در محیطی باشند که حشرات نتوانند به آن ها آسیب وارد کنند؛ حشراتی مانند «لازو» و «بید» و «سوسک قرمز» که آفت تاکسیدرمی هستند. در محیط فعلی همه امکانات خاص نگهداری حیوانات تاکسیدرمی مهیا نیست. به همین دلیل مذاکراتی با شورای شهر داشتیم. شورای شهر زمینی را در محلی مناسب برای این منظور مشخص کرده اند که هنوز در مرحله تأمین اعتبار ساخت است.»

